Ṣaktimataikadeṣitritayanibarhaṇam. De secta quadam (vámácháratatparáḥ), quae Ṣaktim tanquam potentiam a Ṣiva distinctam investigando cognoverat. एवं परिहृतेषु दुर्गाक्रमलावाणीमतसिद्धांतेषु पुनरन्ये शक्तिवादिनः किल वामाचारतत्पराः समागत्याचार्यस्वामिनमिदमूचुः। स्वामिन् संवित्स्वरूपमविदित्वा यतिवेषधारी मतवह्निरिव समागत्य दुर्गाद्युपासकानां वृत्तिमन्यथासिद्धां कृत्वा करतलीकृतब्रह्मतत्त्व इव वर्तसे। किं तव ज्ञानेनाद्वैतेन। तस्य शशविषाणवद्वंध्यापुत्रवद्गगनारविंदवदत्यंतासत्त्वात्। सृष्टौ प्रलयेऽपि च भेदस्यैव सिद्धत्वादीश्वरेऽपि विमर्शः पृथगेव। यथा भर्तरि भार्यान्या तथैवेत्यर्थः। तयोर्जन्मादिविरुद्धत्वात्स्वतंत्रा शक्तिः शिवस्यापि बलकारिणी। तया विना तस्य तृणचलनक्रियायामप्यसमर्थत्वात्। अतः शक्तिरेव शिवस्यापि कारणं तद्द्वारा जगत्प्रवृत्तिदर्शनात्। अतश्च विमर्शवादिनामस्माकं मतमेव श्रेयस्करं। निर्विमर्शवादिनां शुभवतामपि मुक्तिर्नास्ति। Eaque secta tria genera habuit (Rájaṣyámalopásaka, Panchadaṣyupásaka, . . .)[1]. 23. *Kápálikamatanibarhaṇam.* Kápálikae (स्फटिकैरर्धचंद्रैश्च जटाभिः परिशोभिताः) sine sacrificiis (आचारः सर्वप्राणिसंतोषकरः क्रमैहीनः) *Bhairavam* octo formis vencrabantur: Asitánga (Vishṇu), Ruru (. . .), Chaṇḍa (Súrya), Krodha (Rudra), Unmatta (Indra), Kapálin (Chandra), Bhíshaṇa (Yama), Saṃhára (Bhairava). Cujus sectae principes quum Ṣankara argumentis ad hominem applicatis dimisisset, Bhairava a cultoribus invocatus, ipse apparet. 24. *Kápálikaikadeṣimatanibarhaṇam.* De secta Kápálika, quae classium (játi) distinctionem aspernabatur. तत्र तावच्चितिभस्मपूर्णकलेवरो नरकपालमालावृतगलो भालदेशरचितकज्जलरेखः सकलकेसरचितजटापक्षो व्याघ्रचर्मरचितकटिसूत्रकौपीनः कपालशोभितवामकरः सहनादघंटादक्षिणकरः शंभुभैरव आहो कालीश इति मुहुर्मुहुर्जल्पन्नाचार्यस्वामिनमिदमब्रवीत्। 25 (fol. 59[a]). *Chárvákamatanibarhaṇam.* Athcos opinionibus perversis facile abjectis, श्रीमदाचार्यगुरुपादपद्मद्वयं नत्वा तत्पुस्तभारभरणोद्युक्तगोपालकोऽभवत्। 26. *Saugatamatanibarhaṇam.* Saugata, (पीनकलेवरः सूक्ष्मशिरस्कः) regeneratione negata, summum bonum in corporis voluptate quaerit: समग्रभक्षणशीलस्य सुखप्राप्तिरेव मोक्षसाधनं। तदंते मोक्षः करस्य एव। 27. *Jainamatanibarhaṇam.* Primum *Púrṇasamaya* Kshapaṇaka aggreditur, qui tempus summum numen esse declarat. Incipit: अतः क्षपणकः कौपीनमात्रधारी गोलयंत्रं तुरीयं यंत्रं (i. e. quadrantem) कराभ्यां धृत्वा समागत्याचार्यस्वामिनमिदमब्रवीत्। भोः स्वामिन् मदीयमतमतिविचित्रं शृणु। क्षपणकः पूर्णसमयनामाहं कालज्ञानकं सूर्यं गोलेन तुरीयेण यंत्रेण वा बद्ध्वा समयज्ञानेन स्वर्गमर्त्य[लोक]पातालस्थल(भ्यालभ) - - - शुभं वच्मि। किंच कालः परमदेवता मत्पक्षं चलयितुमीश्वरोऽपि न समर्थः। Deinde Jaina advenit (कौपीनमात्रधारी मलदिग्धांगः सदार्होऽर्हत इति मुहुर्मुहुरुच्चैरुच्चरन् शून्यांकः शून्यपुंड्रः - - धृतबिंदुपुंड्रः), et animo a corpore separato liberationem aeternam obtineri declarat (जीवस्य देहनिवृत्तिरेव मुक्तिः). 28. *Bauddhamatanibarhaṇam.* Ṣabara bauddha hanc sententiam profitetur: Res praesentes si oderis, etiam in statu a sensibus remoto (parokshe) praemia omnia perdes, quum is status prorsus vacuus neque praemia largiri possit et inanimus (nirjívatvát) sit. Quod vero principium sentiens (chaitanya), animi vivi (jíva) vocabulo notum, in omnibus animantibus mundanis versatur, id in unitate multiforme, corda impellens, se semper liberum, se faciens et fruens, se dualitate expers et summa voluptate gaudens putat, et postquam, quamdiu libuit, in corporibus lusit, corpore abjecto liberum evadit: एवं निराकृतेषु कापालिकचार्वाकसौगतक्षपणकजैनेषु बौद्धः किल शबलनामा प्रबलः प्रत्यवतिष्ठते। किं स्वामिन् सर्वोत्तम इव वर्तसे। तव ज्ञानेन किमद्वैतफलमस्ति (?[2]) तस्य शशविषाणवदत्यंतासत्त्वात्। दृष्टफलं परित्यज्यादृष्टफलाभिलाषी कथमसि। प्रत्यक्षद्रोहिणस्तव परोक्षेऽपि फलाभाव एव भविष्यति। सर्वशून्यस्य परोक्षस्य फलदानासमर्थकत्वान्निर्जीवत्वाच्च। यत्तु जीवशब्दवाच्यं चैतन्यं लोके वर्तते, स तु ऐक्येऽपि बहुरूपाणि धृत्वा हृदयादिप्रेरको भूत्वा नित्यमुक्तस्वरूपः कर्ताहं भोक्ताहमद्वयः परमानंदोऽहमिति मन्वानः स्वाभीष्टं यावत्तावद्देहेषु क्रीडन् पश्चान्मुक्तो देहं परित्यज्येति। 29. *Mallárimatanibarhaṇam.* Ṣankaras Anumallam proficiscitur, ubi incolae Mallárim (mallásurahara) colebant. 30 (fol. 66[a]). *Vishvaksenamatanibarhaṇam.* Ṣankara (paṣchimamárgagámí) in urbem Marundha (?) se confert, cujus incolae Vishvaksenam colebant, quem in Vaikuṇṭha coelo copiarum ducem esse credebant: स तु किल वैकुंठे सेनाधिपतिर्भगवतो द्वितीयावतार इव सकललोकनियंता वर्तते। 31. *Manmathamatanibarhaṇam.* 32. *Kuveramatanibarhaṇam.* Inde in regionem septemtrionalem profectus, Ṣankara Mágadhapuram pervenit. 33. *Indramatanibarhaṇam.* 34. *Yamamatanibarhaṇam.* Yamaprasthapurae incolae Yamam devam colebant: महिषरूपतप्तलोहांकितभुजद्वयाश्चित्रमहिषवेषं धृत्वा. 35 (fol. 74[a]). *Varuṇaváyubhúmyudakamatanibarhaṇam.* Ṣankara Prayágam venit, et ibi cum sectarum quatuor, Oceanum, Ventum, Terram, Tírtha colentium principibus: Tírthapati, Práṇanátha, Ananta, Jívanada (jívaníya = aqua) disputat. 36. *Ṣúnyamatanibarhaṇam.* Nirálamba, qui spatium inane et vacuum dei loco colit, hoc placitum jactat: मृगतृष्णांभसि स्नातः खपुष्पकृतशेखरः। [ए]वं वंध्यासुतो योऽस्ति (yáti MS.) शशशृंग-

[1] Quae nomina Wilson l. l. p. 16. tradidit, ea nescio an ex his codicis verbis orta sint: अतो वयं यदस्युपासकाः पूर्णाभिषिक्ताऽकृतार्थाः कृतकृत्यासमाः किल। तस्मात्त्रिविधानामस्माकं निस्त्रैगुण्ये पथि किमवकुंठनं लोकत्रये विद्यते। Initium forsan ita corrigendum est: राजश्यामलापंचदशीमोऽश्युपासकाः etc.

[2] तवाद्वैतज्ञानस्य किं फलमस्ति exspectabas.